

DEL WEB AL WEB 2.0

LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE TARRAGONA

———— *Dolors Saumell Calaf i Núria Gondolbeu Solé* ————

L'any 1998 la Biblioteca Pública de Tarragona va inaugurar la pàgina web institucional, que ja ofería alguns serveis virtuals. Des d'aleshores s'han incorporat els recursos de comunicació i difusió que la tecnologia ha posat al seu abast: accés als catàlegs, creació de la base de dades de premsa local, blog de cinema-música, implementació de noves utilitats per als usuaris, presència a facebook i twitter. La motivació, amb visió estratègica i d'actualització permanent, ha estat ser on els usuaris són, tot explicant el dia a dia, fet de recomanacions bibliogràfiques, activitats i amb el repte de crear continguts i sentiment de pertinença.

In 1998, the Public Library of Tarragona inaugurated its institutional web site, which had already been offering certain online services. Since then, it has incorporated the new communications and dissemination resources that have been made available by technology, including: the cinema and music blog, Facebook and Twitter, access to catalogues, the creation of the local press database, and the implementation of new tools for users. In doing so, the Library's strategy has been to constantly update the service in order to be where its users are and to explain day-to-day goings-on, to recommend books and activities and to create content and a sense of belonging.

PARAULES CLAU:
biblioteques públiques,
xarxes socials en línia,
usuaris, serveis al
públic

KEYWORDS:
public libraries,
online social networks,
users, public
services

a Biblioteca Pública de Tarragona és de titularitat estatal, està gestionada pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, i forma part del Sistema de Lectura Pública. Tingué els seus inicis en les desamortitzacions eclesiàstiques de mitjan segle XIX. Aleshores estava vinculada a una funció de conservació del patrimoni escrit, la qual ha anat evolucionant fins a objectius més centrats en la formació de col·leccions i en serveis basats en la informació, la lectura i l'educació dels ciutadans.

Les biblioteques públiques són per definició un equipament de proximitat als ciutadans i, per tant, estan obertes a tothom i volen fer-se presents per mitjà de l'establiment de vincles, de buscar la confiança de les persones, de propiciar sentiments d'identitat i comunitat. I per fer-ho les biblioteques han d'aportar valors en la prestació dels serveis i les activitats, que poden ser de diversa índole: intel·lectuals, ètics o estètics, però que en tots els casos pretenen incorporar una dimensió educativa i respectuosa per a tots el públics.

Ara més que mai, en plena crisi econòmica, les biblioteques públiques estan cridades a prestar un suport actiu i a fer més accessible la cultura, impulsant el gust per lectura, contribuint a reduir el fracàs escolar i ajudant a capacitar els ciutadans al llarg de la vida. La cultura i l'educació aporten també cohesió social i contribueixen a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans.

Per tal d'avançar en aquest camí, des de la Biblioteca Pública de Tarragona treballem en un model de gestió basat en la planificació estratègica, el treball en equip i en col·laboració amb altres agents de la ciutat i del territori.

De la dimensió virtual

En els temps actuals l'ecosistema digital és una experiència amb diferents matisos que va començar a penetrar amb força als anys noranta, amb l'arribada d'Internet. Ha comportat canvis en la vida cultural i social dels individus i de les comunitats fins al punt que les TIC, en els nostres dies, han esdevingut un escenari de primer ordre en l'accés a la cultura i en la socialització de les persones.

Al finalitzar la dècada dels noranta, amb la implementació d'Internet, la Biblioteca es dimensiona en dos àmbits, el presencial i el virtual, ambdós ineludibles, els quals volem que interactuin mútuament i en especial que es redireccionin: volem que els usuaris reals coneguin els serveis virtuals i, al mateix temps, volem conduir cap a la Biblioteca els usuaris de les plataformes d'Internet.

Més enllà, la frontera entre els entorns real i digital no és tan marcada, i el més corrent és que les experiències de la vida real i de l'entorn virtual interaccionin, es barregin i se solapin formant noves experiències.

Generalitat de Catalunya
www.gencat.cat

Contacte Mapa Web Castellano Cerca

Temes | Serveis | Generalitat | Catalunya

Biblioteca Pública de Tarragona

- La Biblioteca
- Recursos de consulta
- Serveis
- Biblioteca i ciutat
- Webs i guies temàtiques
- Activitats
- Web infantil
- Biblioteca 2.0

Dilluns, 27 de febrer de 2012

Magic Tea and Magic Tales

Dimarts 28 de febrer a les 18h. Contes en anglès i català. Edat: a partir de 5 anys

Us recomanem especialment *Magic Tea and Magic Tales*, contes en anglès i català amb Imma Pujol i Marina San José, sessions mensuals adreçades als nens i nenes en la que podran escoltar contes en llengua anglesa, aprendre paraules i cançons, ... sobretot de forma divertida.

Un pessic d'imaginació, un grapat de fantasia i un polsim d'atenció són els ingredients del nostre te màgic. Us convidem a tastar-lo.

Magic Tea and Magic Tales pretén desenvolupar en els infants la comprensió oral de la llengua anglesa i treballar els diferents conceptes que surten en els contes.

Us hi esperem!

Magrada 5 0 Comparteix:

Actualitat Dilluns, 27 de febrer de 2012

RSS

"Eines i recursos de català per Internet". Taller gratuït a càrrec del CNL de Tarragona
Dimarts 20 de març a les 18h. Encara hi sou a temps! (27.02.2012)

Magic Tea and Magic Tales

Dimarts 28 de febrer a les 18h. Contes en anglès i català. Edat: a partir de 5 anys (27.02.2012)

Aprenem llengües a la biblioteca

La Biblioteca amplia els fons de llibres en romanès (25.02.2012)

Cicle Veu de dona (febrer a maig)

Organitza: Institut Català de les Dones. Acte presencial al Palau Robert (Barcelona), i a la Biblioteca Pública amb

Directe a

Selecció...
» Catàlegs de la Biblioteca
» Agenda d'activitats de la Biblioteca

Destaquem

Agenda Febrer 2012
Descarrega't l'agenda de la Biblioteca de febrer en format pdf

Argus
Catàleg de les biblioteques públiques de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre

Estudis locals
La cultura de + a prop i + teva.
Tastets de patrimoni

CineMúsica
Participa en el Bloc de la Secció d'Audiovisuals

Pregunteu, les biblioteques responen
Un servei de les biblioteques públiques per respondre els vostres dubtes

Base de dades de Premsa

Accés a la Base de dades

Prop de 26.000 notícies de premsa de Tarragona i comarques. A text complet des de 2005

I en aquest context, les identitats digitals van prenent força i comporten, a més de les habilitats tecnològiques, competències informacionals, centrades en l'ús de la informació de forma ètica i responsable, que poden aportar i sumar reputació a les identitats analògiques.

La Biblioteca, com a institució, i en la seva dimensió digital, ha de formar i fer créixer la seva identitat en diversos espais i plataformes on compartir i on interactuar amb els ciutadans mantenint la coherència, és a dir, projectant un determinat model de biblioteca pública que representi els mateixos valors que en la dimensió real.

Del web al web 2.0

Poc a poc, i des dels anys noranta, Internet es féu present a la societat, i també a la Biblioteca: es construí un servei que donava accés gratuït, es dissenyà una pàgina web que integrava tant informació estàtica com serveis virtuals. I poc després, al seu costat, s'inicià un programa de capacitació amb Internet, gratuït i obert a tots els ciutadans, que posava èmfasi en l'ús responsable de la informació.

A partir d'aquest moment les TIC obtenen una important centralitat a la Biblioteca Pública de Tarragona, associades a la innovació i en àmbits clau per a la Biblioteca com la col·lecció local, l'aprenentatge permanent o l'impuls a la lectura.

La Biblioteca, acompanyant els nous temps, integra diferents suports, facilita lectors electrònics, digitalitza col·leccions, crea continguts digitals. Utilitza diferents entorns, siguin presencials (serveis d'accés a Internet, Wi-fi, préstec de lectors de llibres electrònics o d'ordinadors portàtils) o virtuals (web, eines 2.0). Tot això es completa amb la formació oberta i gratuïta que donem als ciutadans perquè en facin un bon ús.

En aquest context, el web 2.0 és un esglaó més que ens permet arribar amb immediatesa i interactuar de forma fàcil amb els usuaris. Ens trobem amb un grau de proximitat que no s'havia vist mai fins ara.

Ràpidament busquem quin paper ha de tenir cada plataforma i hi donem accés als usuaris des del web institucional, que sense cap dubte segueix sent l'eix central i el lloc des d'on s'estructura la informació de forma permanent, entenedora i actualitzada, amb criteris d'usabilitat i accessibilitat. El web ens adreça a altres plataformes, siguin eines 2.0 o d'algun altre tipus: accés als catàlegs que ja integren també funcionalitats 2.0 o en el nostre cas també a bases de dades, com la Base de dades de premsa local i comarcal.

Del web 2.0 i de les xarxes socials implementades a la Biblioteca

El 2.0 des dels seus inicis ha anat unit a una eufòria que el vincula a canvis profunds, a innovació i a compromís de participació. S'ha arribat a mesurar la rellevància pel nombre d'amics i/o seguidors, amb una certa ansietat per superar tots aquells que eren propers i comparables (ens referim especialment al Facebook). Però això no és ben

bé així perquè utilitzar eines 2.0 a les biblioteques no equival a fer grans canvis ni tampoc és garantia que els usuaris hi participin. I, en general, la participació ens ha costat sempre. Ens agradaria tenir-ne més en espais com el bloc i motivar més converses al Facebook, però entenem que és un camí de llarg recorregut i que cal fer-lo pas a pas, i nosaltres, des de la Biblioteca, hem de posar-hi molt d'esforç.

El camí de la implementació de les eines 2.0 s'inicia amb una reflexió estratègica sobre com anar avançant en relació amb aquestes eines.

Què n'esperem? En primer lloc, esperem ser allà on són els usuaris i fer-los arribar els serveis, les activitats, les seleccions de llibres i d'audiovisuals, i aconseguir que s'apropin físicament a la biblioteca. Sabem que són una poderosa eina de difusió, malgrat això, no podem ser presents en totes i sempre cal buscar un equilibri entre requeriments de la implementació i manteniment i recursos disponibles.

En segon lloc, en el cas dels catàlegs associats al sistema informàtic, les funcionalitats 2.0 aporten un accés molt més ràpid i senzill a la col·lecció i amb millors prestacions.

Quines eines i plataformes hem de fer servir? No tot el web 2.0 és igual ni ofereix les mateixes funcionalitats.

Per a una biblioteca pública **els blocs** poden ser espais adequats per crear i difondre continguts i per aconseguir la participació dels usuaris, però requereixen professionals preparats per aportar i actualitzar els posts. El 2009 es volgué dinamitzar la música i el cinema de qualitat i el bloc es manifestà com una eina adequada de cara a potenciar no només la col·lecció sinó la Secció Audiovisual.

Vam crear el nostre perfil a Facebook l'any 2010 i en poc temps es va aconseguir una difusió sense precedents. Es va aprofitar el potencial d'aquesta plataforma sobretot per fer arribar les activitats de

la Biblioteca, per contra, es va veure que convidava poc a aprofundir en els continguts i a afavorir les converses més enllà de dir si agradava o no agradava.

A mesura que el Twitter ha anat tenint un impacte més gran, des de la Biblioteca s'ha volgut aprofitar aquest potencial de difusió. La seva estructura de *microblogging*, que no pot anar més enllà dels 140 caràcters, a primer cop d'ull no convida a la participació, però sí a la transmissió ràpida de continguts, sintetitzats, basats especialment en l'escriptura, i sense imatges. Vam començar a tenir-hi presència aquest passat 2011 i caldrà veure com hi evolucionem, però hi veiem un potencial que cal experimentar i no descartem la creació de serveis virtuals.

Altres aplicacions esdevenen complementàries i permeten emmagatzemar i compartir documents (Issuu), imatges o fotografies (Picassa), o vídeos (Youtube).

Veurem amb més detall les més significatives (Bloc, catàlegs-Argus, Facebook i Twitter)

■ Del Bloc de cinema i música

En general, el tractament del cinema i la música a les biblioteques públiques es fa des dels blocs generals. Tan sols en l'àmbit de la música, trobem blocs especialitzats encara que no són abundants. Dos bons exemples són Sonabé, impulsat per la Biblioteca de Figueres i centrat en la música de l'Alt Empordà (interessant des de l'àmbit local), i AMPLI, bloc especialitzat elaborat per bibliotecaris musicals, de gran utilitat per a tots aquells que treballem a les biblioteques públiques.

El Bloc CineMúsica és, des de l'any 2009, una eina dinàmica i desenfadada per difondre el fons musical i cinematogràfic de la Biblioteca.

El Bloc ens ofereix un format directe, pràctic i senzill per presentar i recomanar música i cinema als usuaris habituals de la Biblioteca, però també a tota la comunitat virtual.

Per una banda, el bloc ens permet acostar la col·lecció als usuaris d'una manera atractiva. Això li dona un valor afegit, ja que la creació de la col·lecció de cinema i música és un procés de treball ric i complex que, molt sovint, queda amagat i desapercebut.

El bloc ens permet recomanar títols, explicar el perquè del seu valor, elaborar reculls temàtics, aprofundir en figures destacades i fer-nos ressò d'esdeveniments importants de l'actualitat (commemoracions, premis...).

Per altra banda, el bloc obre un canal de comunicació amb l'usuari, oferint la possibilitat d'enviar comentaris i, fins i tot, suggeriments de compra. La biblioteca té en compte l'opinió dels usuaris i, per aquest motiu, posa al seu abast eines de participació.

Una de les particularitats d'aquest bloc és que pretén motivar els usuaris des del cinema i la música cap a altres àmbits com la lectura, principalment, però també cap a tenir una visió crítica de la societat o cap a fer debat; objectius bàsics, per altra banda, de qualsevol biblioteca pública.

El bloc és un aparador atractiu d'una de les seccions més visitades de la Biblioteca que ens permet posar en relleu la riquesa i varietat del seu fons, fer-lo més proper a l'usuari i participar en la difusió de la música i el cinema de qualitat.

■ Dels catàlegs amb funcionalitats 2.0

Tradicionalment els catàlegs han generat sempre una part de les visites al lloc web. Són una porta d'accés a la col·lecció i l'element més bàsic de tots els serveis virtuals, previs a la construcció de les pàgines web.

Ara les funcionalitats 2.0 permeten que cadascú defineixi un espai individual propi que pot gestionar segons les seves necessitats i preferències. La incorporació de portades, la correcció en les recerques al detectar algunes faltes d'ortografia o la possibilitat de valorar els documents el fan molt més atractiu.

Cada vegada més usuaris creen el seu espai en què incorporen les seves llistes, inclouen recordatoris de les dates de retorn, reserven els documents prestats o prorroguen aquells que tenen.

Ens trobem amb usuaris que són més autònoms, que vénen amb la feina feta, amb les anotacions de què volen i d'on es troba, i del seu estat.

La personalització és una funcionalitat molt valorada per part d'aquests usuaris que s'endinsen en les possibilitats de cerca, així com en la possibilitat de fer reserves.

Amb el temps s'avançarà cap a una interacció més gran amb el sistema i possiblement amb els altres usuaris.

Del Facebook i del Twitter

Ja són moltes les biblioteques públiques amb presència a Facebook i la majoria tenen pàgines o perfils generalistes,¹ creats sobretot amb finalitats de difusió. També n'hi ha alguns amb motiu d'activitats concretes (per exemple, clubs de lectura o exposicions), però aquests perfils acostumen a ser efímers i finalitzen amb l'esdeveniment.²

Amb més temps de presència i un important grau d'especialització destaca la Biblioteca de Vila-seca, que ha creat un espai dedicat a la història local com a «eina per preservar i difondre la memòria històrica de Vila-seca, de la seva gent, dels seus llocs i de la seva cultura i tradicions».

Per a la Biblioteca Pública de Tarragona, de la mateixa manera que per a gran part de biblioteques, la primera motivació és ser on és la gent i aprofitar el gran poder de difusió d'aquestes plataformes. D'aquesta manera, més enllà d'aprofitar aquestes eines per fer arribar activitats i serveis, pensem en l'oportunitat de captació d'usuaris nous.

Al mateix temps, tant Facebook com Twitter ens aporten una imatge més actual i moderna. Val a dir que, en el nostre cas, Facebook i Twitter estan vinculats entre ells i les publicacions que fem al Facebook es traslladen automàticament al Twitter, fet que en facilita la difusió.

Com afirmàvem anteriorment, el potencial de difusió de les xarxes socials és un dels punts clau; però més enllà d'una difusió plana de les activitats, la Biblioteca busca donar un valor afegit també a les col·leccions, als serveis o a la informació d'àmbit local. Per aquest

motiu l'ús de Facebook i Twitter no són independents dels objectius de la Biblioteca ni del seu sistema de comunicació/difusió. Així, doncs, tot allò que es publica al web i al bloc es difon també a través dels 2.0. per aprofitar la seva capacitat d'arribar de forma directa a un nombre important de seguidors.

Hi ha, però, també altres notícies que es creen expressament per difondre-les per mitjà de les xarxes socials. Són aquelles que expliquen les activitats del dia a dia, com per exemple les visites escolars, les trobades dels clubs de lectura, la ràdio setmanal o altres de similars. S'aprofita aquí per incloure documents de suport, com guies breus dels clubs de lectura.

També publiquem a Facebook les recomanacions i seleccions literàries i temàtiques, les quals físicament sempre han tingut un paper destacat als espais de la Biblioteca i han despertat l'interès dels usuaris, que les demanen. Aprofitem quan les publiquem al Facebook per imprimir-les i distribuir-les també pels taulells de la Biblioteca.

I volem aprofitar aquestes xarxes per posar en relleu esdeveniments significatius en relació amb la història, el patrimoni local i vincular-los a la col·lecció i als serveis de la Biblioteca, compartint amb altres institucions o entitats el fet de fer-ne difusió i de reconèixer-ne el valor, i contribuint a crear vincles de comunitat.

Mirant el futur, els reptes

Les eines 2.0 faciliten —i fins i tot estimulen— la participació dels usuaris, els quals, a més, poden aportar-hi continguts, difondre'ls o col·laborar amb la Biblioteca. Però el simple fet de disposar de les eines no equival a aconseguir que hi hagi interacció. Quan l'any 1998 vam crear la pàgina web, els serveis virtuals i el correu electrònic ja esperàvem una participació més important, però aquesta, tot i ser-hi, ha estat sempre insuficient.

1. A la demarcació de Tarragona (excloem les Terres de l'Ebre) trobem les biblioteques de l'Arboç, Calafell, Constantí, Falset, Reus, Roda de Barà, Tarragona (Torreforta), Torredembarra (Mestre Maria Antònia), Valls i el Vendrell (Terra Baixa). No obstant això, val a dir que algunes altres biblioteques utilitzen també altres eines com Netvives o tenen blocs propis com és el cas de Cambrils, Altafulla o Mont-roig del Camp, per posar algun exemple. Altafulla compta també amb un compte al Twitter.

2. Seria un cas d'esdeveniment el de 'Màgia a la Biblioteca de Montblanc'.

I el principal repte segueix sent estimular la participació “activa” dels usuaris a través de les eines 2.0. Al bloc, els comentaris queden força amagats i són molt minsos i el Facebook no convida a conversar. Com que no aconseguim un *feedback* per part dels lectors, el cicle no s’acaba de tancar i desconeixem l’interès real que suscita la informació que hi pengem (més enllà del “m’agrada” del Facebook o del compartir o retuitejar algunes entrades o microblocs). Creiem, però, atenent les estadístiques d’ús, que estem en el bon camí i que més enllà de les adhesions es crea també un sentiment de pertinença. En aquest camí una peça clau és la responsabilitat que tenim des de la Biblioteca de buscar i crear continguts de qualitat.

Fer-ho bé requereix una inversió considerable, associada a una necessitat d’actualització de les plataformes que és quasi permanent, i també a l’encert en elaborar continguts atractius. Aquí els professionals tenim un repte, i ben difícil, que és el de la pròpia formació, ens cal actualitzar també permanentment les habilitats per tal d’aprofitar les possibilitats que ens brinden aquestes aplicacions.

Tal i com dèiem al començament, hi estem perquè està de moda però sobretot pels serveis que ens ofereixen. Som conscients que determinades eines 2.0 o xarxes socials tenen un punt dèbil que és la permanència; no sabem si continuaran, ni si com a biblioteca podrem continuar fent-ne els mateixos usos. De ben segur que les formes actuals canviaran aviat, algunes deixaran d’estar de moda i la gent marxarà. La nostra presència deixarà de tenir sentit i nosaltres també marxarem a altres plataformes on siguin els ciutadans, buscant la seva confiança i aportant valor als serveis de biblioteca pública.

Bibliografia

AREA, M. (2011): *Del conocimiento sólido a la cultura líquida: nuevas alfabetizaciones ante la Web 2.0* Conferencia inaugural en las 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0617-l28fN4H8sqd-s0uhq.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

AREA, M. (2011): *Educación para la cultura líquida de la web 2.0: apuntes para un modelo de alfabetización digital*. Comunicación al I Congreso Internacional sobre Educación Mediática y Competencia Digital. Segovia, 13-15 octubre 2011. Disponible a: <<http://www.educacionmediatica.es/comunicaciones/Eje%204/Manuel%20Area%20Moreira.pdf>> [Consulta: 15/01/2012]

CELAYA, Javier: *Las bibliotecas en las redes sociales: Más allá de los “amiguitos”*. Congreso Nacional de Bibliotecas Públicas (5º. 2010. Gijón) Disponible a: <<http://www.mcu.es/bibliotecas/docs/MC/2010/CongresoBP/ResumenJavierCelaya.pdf>> [Consulta: 15/01/2012]

GARCÍA GIMENÉZ, Daniel (2010): *Xarxes socials : possibilitats de Facebook per a les biblioteques públiques*. BiD: textos universi-

taris de biblioteconomia i documentació, juny, núm. 24 <<http://www.ub.edu/bid/24/garcia1.htm>> [Consulta: 16-01-2012].

GIJONES VALLS, Aina; SERRAT i BRUSTENGA, Marta (2010): *La gestió de la identitat digital: una nova habilitat informacional i digital*. BiD: textos universitaris de biblioteconomia i documentació, juny, núm. 24. Disponible a: <<http://www.ub.edu/bid/24/gijones1.htm>> [Consulta: 16-01-2012]

JUÁREZ URQUIJO. (2011): *Donde siempre como nunca: la biblioteca en la sociedad de la información*. Conferencia inaugural en las 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0619-dJW8BFmuW-aSD9V1v.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

PRIETO GUTIÉRREZ, Juan José; MORENO CÁMARA, Alicia; MARQUINA (2011), Julián: *El community manager en bibliotecas*. 77th <http://www.ifla.org/en/events/77th-ifla-general-conference-and-assembly> IFLA General Conference. Puerto Rico, 13 – 18 August 2011. Disponible a: <<http://www.ifla.org/en/events/77th-ifla-general-conference-and-assembly>> [Consulta: 16-01-2012]

SAORÍN PÉREZ, Tomás *Contenidos digitales locales: modelos institucionales y participativos (2011)* Madrid: ANABAD, 2011 Disponible a: <<http://eprints.rclis.org/bitstream/10760/16452/1/Difusi%C3%B3n%20y%20creación%20Contenidos%20Digitales%20Locales%20-%20Anabad%202011%20-%20cap%201%20saorin.pdf>> [Consulta: 15/01/2012]

SEOANE GARCÍA, Catuxa (2011): *Bibliotecas 2.0 en la práctica: el vuelo de los gansos en las Bibliotecas Municipales de A Coruña* 19ª Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Salamanca 2, 3 y 4 de junio de 2011. Disponible a: <http://www.fundaciongsr.es/wfuns/activos/texto/wfuns_informacion_0628-ZUxFSbt5b-WkmYsX.pdf> [Consulta: 15/01/2012]

UGARTE, David de (2011): *El poder de las redes: Manual ilustrado para personas, colectivos y empresas abocados al ciberactivismo*. Disponible a: <http://chuerta.com/libros/El_Poder_De_Las_Redes.pdf> [Consulta: 16-01-2012]

VÁLLEZ, Mari, MARCOS, Mari-Carmen (2009): *Las bibliotecas en un entorno Web 2.0* Hipertext.net, núm. 7, 2009. Disponible a: <<http://www.upf.edu/hipertextnet/numero-7/bibliotecas-2.0.html>> [Consulta: 15/01/2012]

DOLORS SAUMELL CALAF

I NÚRIA GONDOLBEU SOLÉ
